Gerd Klestadt

Gerd Adolf Klestadt is geboren op 23 december 1932 in Düsseldorf, Duitsland. Hij was de zoon van Josef Max Berthold Klestadt en Ruth Klestadt–Grünthal. Hij had een jonger broertje Peter. Zijn vader was jurist en werkte als rechter in Düsseldorf.

In januari 1937 is de familie, samen met de oma van Gerd, Pauline Klestadt-Rhee, naar Nederland gevlucht om aan het Nazisme te ontkomen. Het gezin vestigde zich in Baarn. Daar werd Josef ingeschreven op 22 oktober 1940; kerkgenootschap Nederlands-Israëlitisch. Josefs moeder Pauline ging in Naarden ging wonen.

De ‘Kroniek van Baarn in de oorlogsjaren 1940-1945’ schrijft op 2 november 1942: “*Bij een buitenlandse jood op de Nicolaas Beetslaan worden ruiten ingegooid door een drietal onbekenden.”* Later zou zoon Gerd bevestigen dat dit hun huis was.

Als gevluchte joden waren ze statenloos. In 1942, twee jaar na de Duitse bezetting, ontvingen de Klestadts nieuwe paspoorten - uit Paraguay - dankzij de onvermoeibare inspanningen van grootvader Moritz Grüntal (1878-1956), een ingenieur en fabriekseigenaar die met zijn vrouw naar Liechtenstein was gevlucht.

Jozef dook onder met zijn gezin in Naarden, in de hoop later te kunnen emigreren naar Zuid-Amerika (of Palestina), Een buurman verraadde hen echter voor f 7,50 en het gezin werd naar de Hollandse Schouwburg in Amsterdam gebracht. Ze kwamen in Kamp Westerbork aan op 6 maart 1943. In het bevolkingsregister in Baarn werden ze op 7 april 1943 uitgeschreven met de vermelding ’Vertrokken Onbekend Waarheen’. Omdat er grote ruimteproblemen waren werd het gezin naar Kamp Amersfoort getransporteerd op 18 mei 1943. Dit was het eerste transport na de heropening van dat kamp. Vader Josef kreeg in Amersfoort nummer 219 en Gerd nummer 221. Op 11 juni 1943 werd deze groep weer naar Westerbork teruggebracht en op 1 februari 1944 werd het gezin naar concentratiekamp Bergen-Belsen gevoerd.

Bij hun aankomst werden vrouwen met dochters en kleine kinderen gescheiden van mannen en jongens en Gerd bleef op zijn elfde bij zijn vader. Hij herinnert zich nog hoe hij in Bergen-Belsen vanwege de winterkou ’s nachts dicht tegen zijn vader aan sliep. Toen Gerd op de morgen van 4 februari 1945 wakker werd voelde zijn vader koud aan. Hij was in zijn slaap overleden.

Toen de geallieerden het kamp naderden werden tussen 6 en 11 april 1945 drie goederentreinen volgeladen met in totaal ongeveer 6800 mensen. Op 6 april 1945 werd Gerd samen met ongeveer 2500 andere gevangenen in het concentratiekamp op een trein gezet door de SS, "bestemming onbekend". Het dodentransport kwam echter nooit aan op zijn vermoedelijke bestemming, het concentratiekamp Theresienstadt, maar stopte op 12

april bij Farsleben (Saksen-Anhalt), verlaten door zijn bewakers en aan zijn lot overgelaten. De volgende dag werden overlevenden, waaronder Gerd Klestadt, zijn moeder en broer, bevrijd door soldaten van de Amerikaanse 30th Infantry Division.

Terug in Baarn maakten de broers het lyceum af. Gerd werd scout en het is onbekend of hij ook al voor de oorlog scout was. Hij stond als scout op 4 mei 1947 naast het kruis bij de onthulling van het monument op het Stationsplein. Zijn hopman had hem hiervoor voorgedragen, nadat hij zijn verhaal gehoord had. Het Bevrijdingsmonument Baarn is een monument in het Amaliapark in Baarn. Het werd in 1945 geplaatst ter nagedachtenis aan gevallen in dienst van het Nederlands Koninkrijk 1940-1945, burgerslachtoffers, vervolgden Nederland en het verzet in Nederland. Het monument werd onthuld op 3 mei 1947. In 2016 werd een plaquette onthuld voor de Baarnse inwoners die slachtoffer werden van de Holocaust. Gerd was bij de onthulling aanwezig. Zijn vaders naam staat op de plaquette met de namen van omgekomen joodse Baarnaars.

Met zijn diploma van de landbouwschool in Deventer op zak, trok hij de wereld in: Noord-Amerika, Honduras, Israël en Zuid-Afrika. Hier ontmoette hij in 1970 zijn vrouw Charlene. Zij was een grote aanhanger van Nelson Mandela. In 1973 werd de dreiging van het apartheidsregime het pasgetrouwde stel te groot. De politie stond 's avonds voor de deur. Gerd moest alweer vluchten voor de terreur van de machthebbers. Ze besloten in Luxemburg te gaan wonen, waar hij 40 jaar lang een makelaarskantoor had en ze twee dochters grootbrachten. In de afgelopen 15 jaar heeft Gert aan 15000 scholieren zijn oorlogsverhaal verteld. Als overlevende van concentratiekamp Bergen Belsen was hij onder andere aanwezig bij het staatsbezoek van Koningin Beatrix aan Luxemburg in 2012.

Meer informatie

Het gezin Klestadt (joodsmonument.nl)
Gedenkboekje Joods Monument Baarn.pdf
Josef Max Berthold* Klestadt (1899 - 1945) - Genealogy (geni.com)
» Bericht über eine zerstörte Kindheit – Besuch des Zeitzeugen Gerd Klestadt am LMGLandesmusikgymnasium Rheinland-Pfalz
Resources on Survivors and Victims — United States Holocaust Memorial Museum (ushmm.org)
Augustus 2006 (natzweiler.nl)
Verloren transport - Wikipedia

Informatie uit gedenkboekje bij onthulling Joods Monument op 27 januari 2016 te Baarn.
Tekst: Wim Velthuizen, namens het Comité Joods Monument Baarn
Schilderij van Gerd Klestadt, geschilderd door mevr. E. van der Feer-Ladèr collectie historische kring Baerne
Baarnsche Courant 1 februari 2016 – Hoe Gerd Klestadt Bergen-Belsen overleefde.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.